

de stelling, dat ik in 1907 met voorbedachten rade Dr. Kuyper heb op zij gezet, en van enkele punten, die of zonder eenige beteekenis zijn, of slechts opnieuw bewijzen, dat het recht van beklag aan mijne zijde is.

Het zou niet moeilijk zijn, dat alles mijnerzijds in het juiste licht te stellen. Dit geschrift zou daardoor echter te uitvoerig worden, en het zou de aandacht afleiden van de hoofdzaak. Buitendien, zoolang Dr. Kuyper zijne voorstelling omtrent 1907 niet heeft prijsgegeven, heeft hij er geene aanspraak op, dat ik hem omtrent eenig punt te woord sta, en zal ook verder debat tusschen hem en mij geene toenadering kunnen te weeg brengen.

Dit geschrift moet daarom, zeer tot mijn leedwezen, op deze punten onvolledig blijven, en ik laat het bij een protest tegen de bewering als zou ik, in zake theologische faculteit en eedsquaestie, het anti-revolutionaire beginsel hebben prijs gegeven, en als zou ik handelingen hebben gepleegd, die den schijn naderen van een complot. Slechts dit moet er, tot voorbehoud van ieders recht, bijgevoegd, dat een antirevolutionair, ook een gewezen Minister, wel eens eene opmerking mag maken, ook in een ander blad dan *De Standaard*, en dat *ik* geene plaats in *De Standaard* kon vragen, omdat dit blad zich, in *zijne hoofd-redactie*, jegens mij onvriendschappelijk gezind had betoond.

Ten aanzien van de eedsquaestie bestaat eigenlijk wel behoefte aan eene principieele bespreking, maar terwijl naar mijne overtuiging de beschouwingen van Dr. Kuyper daaromtrent geenszins meer principieel antirevolutionair zijn dan de mijne, moet ik ten zeerste betreuren, dat het mij door hem te gemoet gevoerde is verdachtmakend en niet zakelijk. Doch reden te meer om daarover thans te zwijgen. Want eene gedachtenwisseling tusschen geestverwanten over deze teedere quaestie behoort in vriendschappelijken toon te worden gevoerd, en niet te worden ingezet op de wijze als door Dr. Kuyper is geschied.

Het is jammer, dat de verkeerde opzet der driestarren ook eene anders mogelijke kalme redeneering omtrent tusschentiidsche crisissen belet.